

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posredovana številka 16

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo. Inserati: Enostopna peti vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

58. številka

V Ljubljani, v torek, dne 17. maja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Za Finsko.

Mednarodni socialistični odbor v Bruslju je izdal sledeči oklic:

Carski manifest z dne 14./27. marca 1910 ne pomeni nič več in nič manj kakor popolno uničenje finske ustave. V njem se izreka, da imajo o vseh vprašanjih, ki se tičejo Finske, odločevati ruske državne oblasti in finski deželni zbor se izpreminja v brezpomemben provincialen upraven organ. Državna samostalnost Finske je le še prazna beseda. Od finskega deželnega zbora se porogljivo zahteva, da izreče tekom meseca svoje »mnenje« o predlogu ruske vlade. Mnenje, nikakor pa ne sklepa z zakonito veljavo, da si izreka od carja Nikolaja leta 1906 potrjeni opravilnik deželnega zbora v dveh paragrafih jasno in določno, da se morejo temeljni zakoni dežele izpreminjati le na vladarjev predlog s soglasanjem deželnega zbora. Ampak to niti najmanj ne briga carske vlade in ona se pripravlja, da ji avtoriteta tretje dume pokrije samovolja. Večina te dume je že odebrila Stoljipinovo rabeljsko delo, zaukala je ob zadavljenju ruskih ljudskih pravic in bo tudi zadovoljno pomudila roko za uničenje Finske. Ruski plemiški zbor je že napovedal »izprehod na Finsko« in po sedanjem položaju je mogoče, da se izcimi iz teh krvoločnih načrtov strašna resnoba za Finsko.

Finski deželni zbor bo soglasno zavrnil predlog ruske vlade in poklical ljudstvo na obrambo svojih pravic. Doba težkih bojev nastane tedaj za finski narod in pred vsem za zavedni proletarijat. Dobro vemo, kakšne žrtve in izgube je pričakovati; toda finska socialna demokracija mora sprejeti ta boj, ker gre za življenje in svobodo finskega naroda. Neodvisnost Finske ni za naše sodruge le prazen pravni naslov; finskiemu narodu pomeni ona pravico svobodnega sklepanja o svoji usodi. Rusko državno zakonodajstvo nad Finsko pomeni zanj zasužnjevanje na političnem in kulturnem polju, krvavo zatiranje in neizrečno bedo za ves finski narod. Iz vseh teh razlogov sprejemajo Fini boj mirno in brez omahovanja. V prvi vrsti zaupajo v svojo moč, v svoj pogum in v energijo finskega delavstva. Vedo pa tudi, da so edini z ruskim zavednim proletariatom, da, z vsem ruskim narodom, ki se bojuje za svojo svobodo, in ne dvomijo o končnem uspehu ruske revolucije.

V tej težki uri se obračajo naši finski sodruzi do socialistične internacionale ter do vseh demokratično in svobodno mislečih elementov ter upajo, da bodo zastavili svoj politični in moralni vpliv za demokratično ustavo Finske, proti ruski vladi, proti carizmu in njegovi nasilni politiki. Socialistični poslanci vseh dežel imajo moralno dolžnost, izpregovoriti v svojih parlamentih o kršenju ustave, ki ga vrši uradni Rusija nad finskiim narodom in odločno nastopiti proti zločinski peterburski politiki. Socialistične stranke vseh dežel so že v svojem časopisu in na javnih shodih podpirale ta boj in ga bodo podpirale dalje. Proti carizmu mora zavrtati vihar ogorčenosti.

Finska socialna demokracija, ki se bojuje na prednjem mestu proti premočnemu sovražniku, je čuvarica naše narode osvobojujoče zastave in nas pozivlje, naj izročimo mednarodnemu socialističnemu proletariatu njen bratski pozdrav.

Zveza konsumnih društev.

Zadnje dni minulega tedna je zboroval na Dunaju občni zbor zveze avstrijskih konsumnih društev. Navzočih je bilo 210 delegatov. Od zunanjih organizacij so bili sodrug Maks Radestock za zvezo kons. društev v Nemčiji, Adolf Seifert in Valentin Liebenmann za nemško velenakupno družbo v Hamburgu, J. Flach za kons. društvo v Winterthuru, Emil Schwarz za zvezo švicarskih kons. društev, H. J. Youngs in J. A. Wilkins za angleško velenakupno družbo, K. G. Rosling in Alfred Kaberg za švedsko združeno zvezo. Zbora so se udeležili tudi sekcijski načelnik rumunskega trgovskega ministristva J. Raducanu, profesor vseučilišča v Bukareštu G. Morovianu in tajnik statistične centralne komisije na Dunaju dr. vitez Tomašek.

Zbor je otvoril predsednik zveze, sodrug Exner potem so govorili zunanji gostje.

V komisije za pregledovanje mandatov so bili izvoljeni sodrugi Witzmann (Dunaj), Čobal, (Zagorje), Kante (Moravski Šemberk) in Jelinek (Bušvica)

V imenu socialno-demokratske stranke je pozdravil zborovalce poslanec sodr. Skaret.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi obširno poročali o zanimivih razpravah. Če bo mogoče, se pa še vrnemo na nekatere važnejše momente. Za danes bodi naznanjeno, da je zbor sprejel sledeči dve resoluciji:

I.

Pospeševanje poljedelskih in obrtnih zadrug z javnimi sredstvi ter s pogodnostmi v davčnem in pristojbinskem oziru je v očitnem nasprotju s postopanjem proti konsumnim društvom. Neenako, z ničemer ne opravičeno ravnanje s pridobninskimi in gospodarskimi zadrugami, stoječimi na podlagi samopomoči, mora omajati pravni čut konsumirajočega občinstva. Konsumna društva ne morejo na ta način doseči onega razvoja, ki bi bil potreben ravno v času nezasišane draginje. Temu se pridružujejo obdavčenje konsumnih društev, oddajajočih blago samo članom in razdeljujočih dobiček po razmerju nakupovanega blaga, ki bije v obraz vsakemu gospodarskemu načelu, kajti konsumna društva niso družbe, ki hočejo dobička. Neenako ravnanje s konsumnimi društvi se pa ne kaže le v primeri s privatnimi pridobninskimi in drugimi zadrugami, ampak tudi v primeri z društvi z omejeno zavezo, ki uživajo pogodnosti v davčnem in pridobninskem oziru, dasi so čisto kapitalistične družbe. Vlada je pri razpravi o družbah z omejeno zavezo obljubila, da predloži parlamentu zakonski načrt radi olajšanja pri obdavčenju pridobninskih in gospodarskih zadrug. Ker se to doslej ni zgodilo in ker je ta zadeva življensko vprašanje za vse združništvo v Avstriji, protestira zvezni zbor odločno proti neenakemu davčnemu in pristojbinskemu ravnanju s konsumnimi društvi; proti mišljenju nekaterih oblasti, da so konsumna društva dobiček iščoča podjetja in da bi bila valed tega dolžna, plačevati doneske trgovskim in obrtnim zbornicam; proti vsakemu stajaljenju, ki hoče konsumna društva predložiti pred sodnim dokazu sposobnosti in koncesijski obvezi.

II.

Prepričan, da so konsumna društva navezana le na svojo moč, izjavlja zvezni odbor, da je dolžnost konsumnih društev, paziti na to, da vedno razpolagajo s tolikim lastnim kapitalom, da ne le lahko izvršujejo vsejo zahteve, ki se stavljajo nanje, ampak

da tudi lahko pospešujejo in podpirajo nadaljni razvoj svojih obratov in obratov splošnega združništva. Potrebne glavnice si konsumna društva lahko pridobe, če določijo in zahtevajo delež, ki odgovarja obsegu prometa in če okrepcavajo svoje rezerve. Tajništvo centralne zveze se pozivlja, naj pri ustanavljanju društev zahteva, da se sprejme pod vsakim pogojem kot najmanjši delež trideset kron, kakor določajo vzorna pravila centralne zveze in naj vpliva pri vseh obstojajočih društvih, kjer je želeli zvišanje prenizkega deleža, da se takoj store potrebni koraki. Konsumna društva, ki dajejo članom se kredit, se pozivljajo, naj store vse, da se vpelje strogo plačevanje v gotovem. Plačevanje v gotovem se mora smatrati za prvi pogoj vsake reforme, ki naj omogoči zvišanje prometnega kapitala. Končno priporoča zvezni zbor konsumnim društvom največjo previdnost pri vsakem razširjenju obrata, zlasti pa naj se pri nakupu nepremičnin v vsakem slučaju zahteva mnenje tajništva ali zveznega predstojništva.

Novi davki.

V finančnem odseku državnega zbora se nadaljuje generalna debata davčnih predlogov vlade.

V sredo so posegli v debato socialni dem. Winarsky, dr. Diamand in dr. Renner.

Sodrug Winarsky je upozorjal, kako omajane so v splošnem občinske finance. Če se reformira, se mora tudi občinam odpreti nov vir dohodkov in to bi bil davek na naraščanje vrednosti. Nemškemu državnemu zboru je ravno kar predložen tak načrt, po katerem bi dobivala država 50 odstotkov, dežele po 10 odstotkov in občine po 40 odstotkov dohodka. Pri nas naj bi se to vpeljalo kot čisti občinski davek.

Sekcijska načelnika Bernatzky in dr. Reich sta polemizirala s socialnimi demokrati in zagovarjala vladne načrte.

Sodrug dr. Diamand se je bavil s alkoholnim kontingentom in naglašal, da se z njim povsem neopravičeno bogati poldrug tisoč najbogatijših veleposestnikov, ki dobivajo za hektar krompirjevega polja po 23 do 26 kron subvencije, docim znaša v nekaterih deželah zemljiški davek za hektar komaj 90 vinarjev. Dokler je država finančno na tako slabih nogah, ne sme darovati takih ogromnih svot najbogatijšim ljudem. Če bi se produkcija alkohola omejila vsled odprave kontingenta, bi ostal krompir za jed in sejalo bi se več zita, to pa bi bilo le koristno.

Sodrug dr. Renner polemizira s sekcijskimi načelniki in konstatira, da je naravnost neresnična trditev, da so zemljiški dohodki že preveč obremenjeni. Avstrijsko poljedelstvo izkazuje 148.000 velikih kmetov, posedujočih 20 do 100 hektarov zemlje in 18.000 veleposestnikov, torej 167.000 poljedelskih veleobratov. Nasprotno pa izkazuje samo 68.907 članov, plačujočih osebno dohodarino. 98.000 velikih posestnikov trdi, da nimajo niti minimalnega dohodka po 1200 kron na leto. Taka trditev je naravnost smešna. Med prvimi 68.907 veleposestniki, ki jih je le 2326, ki priznavajo, da imajo več kakor 7200 kron, in le 1936, ki priznavajo več kakor 12.000 kron dohodka. Kratkotmalo absurdno je, da ne bi bilo med našimi veleposestniki vsaj 200 takih, ki pridobivajo več kakor 12.000 kron na leto. Sprito teh števil je brezpogojno potrebno, da se raztegne pobiranje dohodninskega davka tudi na deželo. Treba je tudi z ozirom na podražanje stanarin, da se davčni odsek nemudoma poloti davka na poslopja. Sploh pa je v vsem

davčnem vprašanju za nas merodajno, kakšno stališče zavzame vlada z ozirom na deželnozborsko in občinsko volilno pravico.

Alpinizem.

Predavanje dr. Henrika Tume dne 17. aprila 1910. v planinskem društvu «Die Naturfreunde» na Jesenicah.

Alpinizem v širšem pomenu besede je veda ali boljše del znanstva, ki se peča z izsledovanjem Alp, oziroma visokega gorovja sploh. Ime ima od Alp, ker se je veda najprej pečala s preiskovanjem in izsledovanjem Alp in je od ted svoje proučevanje raztegnila na vse visoke gorovje zemlje.

Alpinizem kot del znanstva sloni na različnih vedah. Ni mi pa danes naloga, pečati se z alpinizmom v tem širšem pomenu besede, marveč z alpinizmom v ožjem smislu ali z alpinistiko. Preiskovanje in izsledovanje Alp ima kot predpogoj krepkega, trdnega človeka na telesu in umu. Neutrudljive mislice, trdni živci in glava brez omotice so predpogoji zmagavanju težav in truda, ki so zvezani s premagovanjem visokih planin. Posebno zanimivo je pri alpinistiki vprašanje, kako to, da se je alpinistika v zadnjem stoletju s tako orjaškimi kovaki razvila, kaj goni človeka s tako neodoljivo silo v nepristopno skalovje, sneževje in ledenje visokih Alp. Razumemo ta pojav, ako se nekoliko ozremo na razvoj razmer med človekom in naravo — človek ni drugzega nego sinteza vsega, kar je bilo.

Vsako idejo razumemo le, ako preiščemo razmerje med človekom in naravo, človekom in človekom v družbi, in človeka posebej. Zemlja kot del narave ni nastala naenkrat, marveč nam je znanost kolikertoliko razkrila, da je bila zemlja velika obla gnota iz plamenečih plinov in goreče tekoče mase, ki je imela vsled sukanja okoli solnca obličaste oblike in se je tekoma milijonov let polagoma ohladila. Tako se je sesedla iz vrhnih plasti plamenečih plinov tekoča solidnejša plast, enaka goreči žilindri v plavžu. Po svoji teži in prožnosti je ta masa dobila vsled sukanja vedno bolj oblo obliko. Vsled delitve mase na trše jedro, so plinovi nad plastjo tem hitreje hladevali in para se je morala zgostiti ter pasti v obliki vode na zarečo žilindro, katera se je vsled tega zopet hladila in strjevala. Poljoča notranja žareča tekočina od ene strani in gromadna masa od vnanje strani so mnogokrat predrla tanko plast, jo zdrobile ter premetale.

Ko se je ta proces med tvorjenjem plasti in sesedanjem parnih plinov nad njo ponovno izvršil, je postala zemeljska plast dovolj trdna, da je krotila tekoče jedro, in se ohladila toliko, da je dala možnost življenja rastlinam nižje vrste in se je zatem začelo prvo organsko življenje. Prve rastline so bile tropične, hitre in neznanske rasti, in ravno tako živali; in ako je v spominu ljudstva še danes ohranjena pravljica o zmajih, tedaj je znanost dognala, da so dejanski tako neznanske živali prebivale na zemlji, preden se je človek pojavil na zemlji, ali na sklonu, ko so začele izmirati in je človek že prišel do zavesti.

Še dolgo pa so notranjost zemlje in plinovi v ozračju zemlje ohranili svoje elementarne sile vulkaničnih izbruhov in vesoljnih povodenj, in tudi na «vesoljni» potop nazaj še sega človeški spomin. Posebej umevno je, da je bil takrat človek v divjem ali poldivjem stanju in da je imel pred seboj nerazumljivo grozno naravo, ki je vsak čas uničevala z ognjem in vodovjem človeško bitje. Ta divji duh človeški je moral torej biti poln groze pred naravo. Boj človeka z divjo zverjo za hrano in obstanek je človeka ojačil telesno, okrepil mu je ude, poostiril mu je vid in sluh. Kakor pravijo stare pravljice, je bil človek močan, da se je boril z levom, imel je oko bistro kot ris in orel, sluh in sled kakor pasje pleme. In tako je postajal zmagovalec tudi najhujših divjih zveri.

Iskaje hrane je postal človek poljedelec in ko se je naselil v krajih, kjer se menjata zima in poletje, je moral spravljati plod čez zimo, postal je stalen, sezidal si je hišo in hram; in vsled stalnosti se je stvorila prva prava človeška družba na enem kraju. In poljedelec, ko je sejati seme in žel plod, je postal pozoren na premenjave, ki so se vršile v naravi. Zemlja mu ni bila več sovražna, postala mu je rediteljica, dajala mu je vse potrebno za življenje, obleke in stanovanje. Pričakoval je s tesnobo prve žarke solnca po dolgi zimi in praznoval moč letnega solnca. Krščanska vera je iz te prve človeške prazgodovine prevzela praznovanje Božiča kot rojstvo vstajajočega solnca in kres sv. Ivana kot praznik solnčne moči.

Konec prih.

Politični odsevi.

V Ljubljani, 16. maja.

* **Krščanski socialci.** Tožba krščansko-socialnega občinskega ter deželnozborskega kluba proti kršč. socialnemu mestnemu svetovalcu in dež. poslancu Hrabi, ki jim je očital koristolovstvo, je pokopana. Nižjeavstrijski deželni zbor ne bo sklican meseca maja, pa tudi ne začetkom junija; Hraba torej ne more biti izročen sodišču. To je seveda tožiteljem povsem prav.

Krščansko-socialni klub ima gotovo toliko vpliva pri vladi, da bi bil dosegel sklicanje deželnega zbora, če bi bil hotel. Sedaj razglašajo krščanski socialci, da bo zadevo reševalo častno sodišče. Tako bo vsaj vse ostalo lepo med štirimi očmi.

* **Angleška zbornica poslancev** je imela v sredo žalobno sejo radi smrti kralja Edvarda. Ministrski predsednik Asquith je najprej naznanil zbornici poročilo novega kralja Jurja, ki obsega konvencionalne besede, in potem predložil primerne sožalne, oziroma gratulačne resolucije. Nadalje je naznanil, da bo odgodil zbornico najprej do 17. maja, potem pa do 8. junija.

* **O Briandovem ministratvu** so bile zadnji čas razširjene govornice, da bo demisioniralo, preden se snide nova francoska zbornica. Tem vestem nasprotuje dejstvo, da se bo ministrski svet dne 28. maja posvetoval o programu, ki ga ima predložiti zbornici. Pač pa je verjetno, da odstopi vojni minister Brun radi bolehanja.

* **Na predsednika ruske dume** se je baje izvršil atentat ob njegovem zadnjem potovanju. V Jusovki se je namreč razpočila bomba ravno pod železniškim vozom, v katerem je sedel Gučkov. Ni pa napravila posebne škode.

* **Vstaja v Albaniji** se očitno približuje koncu. V prizrenskem okraju med Velestrinom in Debrencio so bili v torek zadnji boji. Turki pod Dafer Tahja bejem so imeli 12 bataljonov. Arbanase sta vodila Isa Boljatin in Husejin Safer. Po dolgi bitki so zmagali Turki in Prizen je sedaj v njihovih rokah. — Iz Skoplja se javlja, da so imeli vstasi velike izgube v bojih pri Budakovem in Crnaljevi. V Verisoviću bodo Turki poslej imeli posadko, ki bo štela osem bataljonov, v drugih šestih mestih po Albaniji pa po 4 bataljone.

* **S krščanskim vprašanjem** so resnično zopet zgage. Poročali smo že, da je krščanska večina kretske zbornice prisegla zvestobo grškemu kralju. Pričakovati se je seveda moralo, da Turčija ne bo molčala na to. V turški zbornici so se res takoj drugi dan vložile tri interpelacije v tej zadevi. Minister za zunanje zadeve je takoj odgovorjal. Naglašal je, da so se s tisto prisego kršile turške pravice. Dalje je naznanil, da je Turčija vložila protest in da je vlada že dobila odgovor varstvenih držav. Odgovor pravi, da omenjena prisega ne izpreminja ničesar v položaju na otoku. Minister smatra, da je ta odgovor nezadosten; vlada ga pa razlaga tako, da potrjujejo velesile dosedanje turško vrhovno oblast na otoku. — Nekateri govorniki so razburjeni zahtevali, da se mora krečansko vprašanje takoj definitivno rešiti.

* **S Kitajskega** se poroča, da so v Juenšanu zopet izbruhnili nemiri. Misionarsko poslopje je razdejano. Podrobnosti niso znane, ker so uporniki razrezali brzojavne žice.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte povsod za „Rdeči Prapor“!

Dopisi.

Podgora. Pretekli teden je minulo leto, odkar je prišel v Podgoro «služit» sedanji kurat. Po stari navadi ga je občinstvo sprejelo z običajnimi pozdravi in nagovori; slavoloka seveda tudi ni manjkalo in gorenji konec vasi, po domače ime-novan «Britof», je bil ves v zastavah. Ker se je «ceremonija» vršila ravno okoli 6. zvečer, ko prihaja delavstvo iz tovarne, se je nabralo na določenem mestu precejšnje število ženic in deklet. Zaradi tega je g. kuratu srce kar trepetalo veselja in zdelo se mu je gotovo, da je prišel v obljubljeni dežel. Da je bil mož na dan svojega prihoda vesel lepega sprejema, smo spoznali te dni, kajti pred nekaj dnevi je v cerkvi vzdihnil: «Kako lepo ste me zdaj leto sprejeli in zdaj mi že obračate hrbet.»

Tisto veselje torej (in morda tudi lepi načrti) je šlo vse vkup po vodi in mož se je začel kar naenkrat jeziti in udrihati v cerkvi po vsem, kar ne tolče na njegov boben; posebno pa si je privoščil in razlil jezo nad socialisti.

Ravno leto dni torej je bil novodosli še precej miren in je molčal; zato smo tudi mi pustili njega pri miru. Preteklo nedelje pa ne da bi nas bil obvestil prej, da bi ga šli poslušat, je začel pridigati pobožnim tercijskankam o socialistih to, kar se je že davno slišalo in kar dandanes škodi malo ali nič (vsaj pri nas ne) razvoju soc. demokracije. «Gorje družini in otrokom, katerih oče je socialist.» «Uboga žena, ki poroči moža socialista.» Tako nekako je žegnani mož govoril o soc. demokrati. Res, škoda, da nismo slišali tiste pridige, da bi natančneje vedeli, kaj je se govoril lepega; no, kakor smo zvedeli to, izvemo morda še kaj drugzega. V glavo so mu prišle tudi obč. volitve in povedal je, da se pri teh združijo soc. dem. z liberalci. Ta je tudi lepa. Od naše strani se še nič ne ve, on pa že sedaj tarnja in pridiga o teh rečeh.

Kdo vam je pa to povedal, g. kurat? Ali res mislite, če je kdo drugi tako hiter z računi glede

obč. volitev, da smo tudi mi. Počasi! Da se obč. volitve bližajo, to znamo in vemo tudi, da bomo pri teh imeli enkrat tudi mi besedo; o kompromisih pa se ni še govorilo. Morda je že kdo, ki sanja o kakem kompromisu, treba pa bo prej govoriti o pogojih.

Tudi vemo dobro, da se Vam in pristajem Vaše stranke cede slime po kakem stolčku v obč. zastopu; ker se že dlj časa sliši govoriti, da si klerikalci (aj), ako zmagajo, izvolijo drugzega župana, postavijo drugzega redarja in obhodnika in bogvekej še. (Oh, potem bo blažena Podgora. Op. dop.)

Da se hočete maščevati nad redarjem in obhodnikom, cenjemi cristiano sociali, je res smešno in naravnost sramotno bi bilo, zapoditi te ljudi iz službe, le da bi nastavili potem pristase svoje stranke. Kdaj se bode volitve vršile, se še ne ve; da pa ne bode pri volitvah tako, kakor kdo misli, bomo že poskrbeli; za danes Vam povem toliko, da je zelo težko delati račun brez krčmarja, kakor ga delate Vi.

Glede pridige, ki jo je imel g. kurat pretekle nedelje, bodi povedano danes toliko, da nas zelo veseli, da je prišel na dan s takimi govori v cerkvi, ker s tem nam pomaga pri agitaciji v korist naše stranke. In če je pri besedah «Gorje družini in otrokom i. t. d.» mislil na naravnost družinskih očetov, smo pripravljene tudi na to odgovoriti, četudi to gospodi sami ni neprijetno.

Ker ne vemo, kakor že omenjeno, natančne, kaj je še govoril drugzega, bodi omejen naš dopis na to, kar smo o njem povedali; za danes povemo še to: Napovedal nam je boj in mi smo pripravljene.

Na svidenje torej pri prvi priliki!

Domače vesti.

— **Srednje šole v Gorici** so nekam nepričakovano prišle na dnevni red. Vprašanje, ki je samoposebi gotovo resno, se pa rešuje tako, da je zopet očitno ves švindl buržoazne politike Slovencev in Italijanov. Položaj je tak: Italijanski liberalci hočejo ustanoviti italijansko gimnazijo v Gorici. Prišli so pa tudi slovenski klerikalci in hočejo ustanoviti «slovensko». Prvim ne gre toliko za gimnazialno izobrazbo, kolikor za «varstvo italijanskega značaja». Drugim se pa slime cede, da bi posnemali ljubljanskega škofa in pridobili nov klerikalni zavod. Italijani in Slovenci snujejo privatne gimnazije, Italijani in Slovenci hočejo pumpati denar iz uboega ljudstva in občin. Mi smo prvi, da pritrdimo, če se vprašuje, ali je gimnazija potrebna ali ne; saj je škandal, da nimamo v Gorici ne slovenske, ne italijanske gimnazije, ampak nemško. Prav nikakor se pa ne moremo strinjati z ustanavljanjem privatnih gimnazij, kajti naše ljudstvo je že preveč preobloženo z davki, da bi moglo vzdrževati še take zavode. Zakaj vraga ne poiščemo gospodje primernejše poti? Ali se ne bi mogli interesenti obeh navodnosti združiti, pa skupaj s potrebnimi odločnostjo zahtevati od države, da stori svojo dolžnost? Ali nimata gorški deželni zbor in deželni odbor toliko vpliva, da bi prepričala vlado o potrebi? Kje so državni poslanci, kadar gre za proračun? In če se to stori pa ostane vlada gluha — zakaj ne stopijo gospodje pred ljudstvo, da bi ono lahko govorilo? Toda zdi se nam, da gospodom sploh ne gre za stvar, temveč za strankarsko agitacijo. Za tako reklamo zlorabljeni učne zavode je pa vendar nekoliko preveč nesramno in proti takemu početju protestira delavsko ljudstvo. Gospoda, glejte, kaj delate!

— **Poslanec dr. Rybář** je imel v torek v državnem zboru nekoliko prepira s — češkimi radikalci. Povedal jim je, da škodujejo, postavljajoči se na stališče češkega državnega prava svojim lastnim rojakom, živeti v drugih deželah, n. pr. na Nižjem Avstrijskem in da se to stališče zlasti ne more vjemati z interesi slovenskega naroda. Povedal je torej, kar godemo «brezdomovinski in protinarodni» rdečkarji že leta in leta. Povedal bi bil to lahko na naslov vseh meščanskih strank, stoječih na stališču «državnega prava». Adresiral je pa svoje besede menda zato češkimi radikalcem, ker jih ni več v Slovanski Emoti. Nazadnje je pa ravno to pikantno. Zakaj do te ure so bili tržaskim narodnjakom prav češki radikalci vzor. Od njih so povzeli neslano idejo, da so ustanovili N. D. O. Od njih so si izposojevali klofače in Burivale, pa so slavili in častili te puhloglave kričače kakor edine «prave» Slovence na zemeljski obli. In zdaj slišimo Rybářa, voditelja tržaske slovenske politike, program tržaskih narodnjakov, da je politika teh gospodov radikalcev škodljiva Čehom in Slovencem! Rybář ima s temi besedami prav. Ampak glejte: Ko so tako govorili socialisti, je bila laž, ko pravi tako Rybář, je sveta resnica. Če bi Slovenci nekoliko razmišljali o tem . . .

— **Volitve v tržasko okrajno bolniško blagajno.** V nedeljo so se zaključile te volitve z zmago socialno-demokratske stranke. Delavski kandidatje, ki jih je predložila socialno-demokratska stranka in strokovne organizacije, so bili izvoljeni približno s 8500 glasovi. Lista gospodarjev pa je dobila 379 glasov. Okolu 5. popoldne so se začeli zbirati pred delavskim domom radovedni volilci, ki so komaj

čakali na izid volitev. Ob 6. se je prikazal na oknu bolniške blagajne predsednik volilne komisije, sodrug Chiussi, ki je naznanil, da so delavski kandidati, predloženi od socialno-demokratske stranke, zmagali s častnim številom glasov, kar se volilci z »Živela internacionala!« vželi na znanje. Potem se je kolona, sestojeca iz približno 1000 oseb, začela pomikati z godbo na čelu, prepevaje delavske pesmi, proti velikemu trgu. Od tukaj se je kolona, katera se je vedno večala, napotila proti Sv. Jakobu in od tam v »Delavski dom«, kjer je sodrug Cerniutz imel kratek govor, na kar so se demonstrantje razšli.

— **Obsežnost Halleyevega kometa.** Zvezdoslovec Izidor Baroni v Milanu je dognal nekaj podrobnosti o Halleyevem kometu. Dolžina kometovega repa znaša do 24½ milijona kilometrov. Premer glave (t. j. zvezde) meri okoli 5340 kilometrov, ovoj okoli 200.000 kilometrov, širokost repa na najbolj oddaljenem mestu 1 milijon kilometrov. Po teh računih bi hodila zemlja skozi kometov rep okoli tri ure. Pripomniti je treba, da se bo kometov rep še mnogo skrajšal, preden pride komet mimo zemlje in da tudi tedaj, če bi šla zemlja skozi rep, kar še ni prav nič gotovo, ni nič nevarnosti za našo zemljo, kakor smo že naglašali v torkovi številki »Rdečega Prapora«.

— **Drama v tržaški mestni plinarni!** V petek, dne 6. t. m. si je 26 letni delavec v tržaški mestni plinarni, Karlo Mazzoni, vzel mlado življenje na prav pretresljiv način. Zasadil si je namreč nož v prsi ter ranil srce, in je vsled tega umrl. Vzrok temu činu je bil neki »kapo« po imenu Fonda, ki ga je vedno sekiral in zlostavljal. Tudi v petek ga je ta žival v človeški podobi dobro ozmerjal ter ga prijel za roko, rekoč mu: »Kaj prav nič moči nimate? Poberite se in pojďte na pokopališče! Mazzoni, ki je bil mirnega temperamenta, je prenašal vedno te sekature z neverjetno hladnokrvnostjo, tisti dan pa je šel domov, kjer stanuje s svojo teto, kateri se je potožil o slučaju, ki se mu je zjutraj pripetilo, ter se je grenko zjokal. Preklinjajoči Fonda je vzel žepni nož ter ga zabodel v konec postelje, rekoč: »Kdaj bo nehal mučiti mene in tistega ubogega Krasoviča?« (Krasovič je drug delavec, oče 7 otrok.) Teta ga je tolažila ter mu vzela tudi nož iz roke. Nato ga je poklicala v kuhinjo ter mu ponudila malo jube. Kar naenkrat pa se je prijel za glavo ter začel jokati, potem pa je objel svojo teto in jo poljubil rekoč: »Teta, teta, če bi bil sedaj tukaj tisti zločinec, tako bi mi naredil!...« In v tistem trenotku si je zasadil nož v prsi. Izgovoril je še nekoliko besed ter se zgrudil na tla. Nož je prebodel prsi ter se zasadil v srce. Teta je šla poklicat pomoč, na kar je prišel z zdravniške postaje zdravnik, ki je ukazal prenesti nesrečnika v mestno bolnišnico, kjer je čez četrto uro umrl. Torej v samih 26 letih je bil pripravljen iti na pokopališče. V nedeljo, dne 8. t. m. je bil pogreb iz mestne bolnišnice. Pogreb je bil določen za deseto uro, ob isti uri se je začelo zbirati delavstvo, katerega je vedno več prihajalo. Ob 1½.11 se je razvil dolgi sprevod, v katerem so bili v velikem številu zastopani delavci iz mestne plinarne. Pred sprevedom so nosili tri vence iz svežih rož. Eden od družine, drugi od delavcev iz mestne plinarne z napisom: »Naj se ga spominjajo!«, in tretji od prijateljev pokojnika. Krsto so nosili sodrugi in prijatelji pokojnika na ramah do pokopališča. Pogreba se je udeležilo okoli 4000 oseb. Na grobu pa se je sodrug Todeschini poslovil od pokojnika z ginljivim govorom, da se je marsikateremu navzočih pokazala solza v očesu. Torej zopet ena žrtev tistih inkvizitorjev, kateri nimajo niti čute, niti usmiljenja za svojega brata-črpina samo zato, ker je drugega misljenja. Pokojnik Mazzoni je bil namreč eden ustanoviteljev organizacije v mestni plinarni in tudi njen zaupnik.

— **Zločin nad delavskim naraščanjem.** Razne meščanske stranke love delavsko mladino v svoja »izobraževalna« društva, kjer jim prirejajo najraznovrstnejše zabave in tudi predavanja, ki so paobarvana s protidelavsko politiko. Delavstvo se je doslej vse premalo brigalo za to stvar in velik greh nam bodo očitali naši potomci v tem pogledu, ker bode ta visel še dolgo tudi na njihovih ramenih. Istina je, da morda krivda naša ni tako velika, ker smo le otroci razmer, ki nas ovirajo na vseh straneh, ki nas izrabljajo ob gospodarskem bojišču pa nas odtežajo prosvetnemu in izobraževalnemu delu. Toda spričo zavratnega boja klerikalnega ob zibelki otroka, ob materi, v spovednici in v cerkvi, ob šolskem otroku in mladeniču ter spričo »liberalne« agitacije po Slovenskem, posebno med moško mladino, nas sili, da tudi mi zastavimo tukaj svojo delavno silo. Le tako je mogoče preprečiti zavajanje delavske mladosti po klerikalnih in liberalnih agitatorjih v tabor protidelavskih meščanskih strank. Največja ovira nam je dandanes in nam še bo nekaj časa, naša žena, naša mati, ki je večinoma tako suženjsko vzgojena, da ni dostopna za nobeno socialno naziranje, ki tiči pod groznim vplivom prorokov suženjstva. Mati, žena, potem sola bi morala biti najprej vzgojiteljica; tadva bi morala poznati dušo človeško, človeka bi prav tadva morala vzgojiti tako, da pozna svoj socialen položaj, da zna zastopati svoje koristi. Le zato, ker ni vzgoja taka, se nam vzgajajo — sužnji. Sedanjost in bodočnost zahteva od nas naobrazbo matere, po

materi pa našim otrokom in mladini. Šele tedaj bo delavčeva mati vedela, da pripada delavstvu, to bo vedel pa tudi otrok.

— **Kaj utegue žena storiti za delavske sloje kot agitatorica in volilka,** so pokazale zadnje volitve v provincialni parlament avstralski. Le s pomočjo delavk-volilk, ki poznajo pomen socializma in so prepričane, da je mogoče le z delavsko politiko doseči boljše življenske razmere za delavstvo, se je dosegel velik uspeh. Zavednosti žene se imajo zahvaliti avstralski delavci, da so dobili precejšnjo večino v parlamentu, v katerem je postal ministrski predsednik sodrug Fiser, ki je po poklicu rudar. Tudi naša delavka mora postati zastopnica naših in svojih interesov in pa interesov svojih otrok. Žena, delavka, pomisli vendar o tem!

— **V ljubljanski kavarni »Union«** se gode včasih reči, o katerih se na noben način ne sme molčati. Že večkrat se je tu pripovedovalo o klofutah in podobnih pripetljajih. Zadnjič so pa gostje opazovali, da je ravnatelj podjetja »pikolu« pljunil v obraz. Za danes to le beležimo. Ampak o takih rečeh se tudi komentar ne sme izpuščati in se ne bo izpustil.

— **Ubila se je Marija vdova Faganel iz Šempasa.** Ženica stara 74 let je dne 1. maja ob 7. zjutraj pristavila lestvo, da gre v podstresje. Lestva se jej je izpodmaknila in ženica je padla na glavo dva metra globoko na kamenita na, kjer je brez besede obležala mrtva.

Zadnje vesti.

Provokacije delavstva v Trbovljah. Trbovlje, 15. maja. Trboveljska premogokopna družba očitno deluje na to, da bi provocirala rudarje in jih nagnala na kak usodepoln korak. Včeraj se je na brutalen način odpovedalo delo šestdesetim rudarjem naenkrat, med njimi so tudi izvoljeni delegatje rudarske zadruge. Med delavstvom je to povzročilo velikansko razburjenost. Rudarji na zapadnem reviziju so ustavili delo in zahtevali, da se prekličejo neutemeljene odpovedi.

Očitno je, da dela trboveljska družba popolnoma sistematično. V zadnjih mesecih se kar množe dejanja, ki morajo razburjati delavstvo. Plače se trgajo na nesramen način, z rudarji se ravna oddnedodna brutalneje in tudi sedanje odpovedi imajo skozinsko terorističen pomen. Zdi se, da bi družba za vsako ceno rada provocirala stavko. V krogih višjih uradnikov družbe se je že pred meseci govorilo o tem, da pride v Trbovljah, Zagorju i. t. d. do stavke. Po tem bi se torej dalo soditi, da jo družba želi. To je treba vedeti, da bo znala javnost prav soditi.

Mizarstvo gibanje na Reki in Sušaku. S Sušaka se nam brzojavlja: Ker so mizarji na Sušaku in Reki v plačilnem gibanju, so vsi sodrugi mizarji naprošeni, da se izogibajo teh krajev. Pojasnila daje blagajnik organizacije Ivan Kos na Sušaku opoldne, ali pa od 6. do 7. vsak večer.

Seja klubskih načelnikov. Dunaj, 16. maja. V sredo, 18. maja, imajo klubski načelniki sejo, ki se ima posvetovati, kako bi se dala pospešiti razprava o proračunu v odseku. Potem se ima sklepati, po kateri vrsti naj pridejo že dogotovljena poročila odsekov na dnevni red. Dopršen je v odseku zakon o zgradbi petrolejskih rezervoarjev, zakon o pravnih praktikantih ter zakon o odpravi javnih agencij. Vlada pričakuje, da bo kmalu predložila še zakonski načrt o monopolu ali davku za vžigalice. Ta načrt pride v četrtek še v industrijski svet.

Volilno gibanje v Bosni. Sarajevo, 16. maja. V Sarajevu, Mostaru, Tuzli, Konjicu in po mnogih manjših krajih so bili večeraj socialno-demokratski shodi z dnevnim redom: Saborske volitve in socialna demokracija. Udeležba je bila na vseh shodih jako velika. Pismeno poročilo sledi.

Ogrske volitve. Budimpešta, 16. maja. Grof Khuen-Hedervary je dejal nekemu časnikarju, da so zanesljive vesti o položaju ugodne vladi. Zadnje dni so se razmere zelo zboljšale. Novi parlament bo imel takoj po končani adresni debati rešiti proračunski provizorij in rekrutni zakon. Vlada ne misli na izpremembo poslovnika, ampak pričakuje od razsodnosti strank, da ne bodo ovirale rešitev ljudskih potreb. (Kaj neki smatra Khuen-Hedervary za ljudske potrebščine?)

Budimpešta, 16. maja. Neki voditelj Kószutove stranke se je izjavil, da bo njegova stranka pri volitvah dobila stodvajset mandatov, Justhova pa šestdeset.

Skupne ministrske konference. Budimpešta, 16. maja. Napovedane in že enkrat odložene skupne ministrske konference se začne jutri. Uradno se potrjuje, da se bodo bavile s skupnim proračunom.

Delegacije. Budimpešta, 16. maja. V vladnih krogih se govori, da se delegacije ne snidejo pred jesenjo.

Položaj v Albaniji. Skoplje, 16. maja. Vstaja v Albaniji nezdržema peša. Dva izmed najodličnejših vstaških voditeljev sta s svojimi pri-

staši zapustila bojišče in odšla v domače vasi. Le znani vodja Isa Boljetinac je še s 4000 Arbanasi na poti v Mitrovico. Turki so že začeli z operacijami proti njemu ter upajo, da ga bodo kmalu obkolili. S tem bi se končala vstaja.

Krečansko vprašanje. Kaneja, 16. maja. Konzuli so izjavili voditeljem obeh strank in prvakom, da bi lahko nastale hude posledice za Krečane, ako bi preprečili mohamedanskim poslancem vstop v zbornico.

Angleška gosposka zbornica. London, 16. maja. Vodja irske stranke Redmond je imel v mestu Arnagh govor, v katerem je izražal sočutje Ircev ob smrti kralja Edwarda, ki je bil prijatelj irskega naroda. Izrekel je upanje, da bo naslednikovo mišljenje enako. Nadalje je dejal, da bo moralo vprašanje gosposke zbornice za prvo dobo žalosti počivati, potem pa se mora stvar ljudstva proti gosposki zbornici privedi do zmage.

Izjemno stanje v Argentini. Buenos Aires, 15. maja. Argentinska vlada je razglasila izjemno stanje na nedoločeno dobo za vsa republiko. Parlament je pritril temu sklepu, ki ga vlada utemeljuje s tem, da so baje anarhisti sklenili, ob priliki stoletnice republike uprizoriti splošno revolucionarno stavko. (Utemeljitev je zelo mistična, ampak popolnoma jasno je, da se je s tem zakonom izvršila prosta kapitalistična lumparija.)

Društvene vesti.

§ **Knjižnica »Vzajemnosti«** se prične prihodnje dni za silo urejevati; strokovne organizacije, ki se niso izročile svojih knjig, pa bi to rade storile, naj to čim prej sporoče predsedniku zveze. Knjižnica začne poslovati v nedeljo, dne 29. maja.

§ **Brošura o temeljnih nankih socializma,** ki je pravkar izšla v založbi »Ljudskega odra« v Trstu, se dobi tudi pri »Vzajemnosti« izvod po 20 vin. Knjižico, ki je ocenjena že na drugem mestu, priporočamo vsem članom kar najtopleje.

§ **»Ljudski oder«** v Trstu je izdal, kakor smo že javili, brošuro o treh predavanih nemških sodrugov v Trstu in sicer: Dr. Karl Renner: »Moderni politični razvoj«; Dr. R. Danneberg: »Moderni gospodarski razvoj« in L. Winarsky: »Glej socializma«. Knjižico je priredil dr. Josip Ferfolja. Jako je poučljiva ter stane le 20 vinarjev. Priporočamo sodrugom najtopleje to knjižico, ker se bodo iz nje marsikaj naučili. Knjižica se lahko dobi v »Ljudskem odru« in pri vseh strankinih zaupnikih. Sodrug, ki so prejeli brošurice v razprodaje, naj odračunajo pri sodr. Antonu Vaupotiču, Trst, »Delavski dom« ulica Boschetto št. 5. On vsprejema tudi nadaljne naročbe. Sodrugom, ki so željni uka in čtiva, priporočamo naj se vpišejo v društvo »Ljudski oder«, kjer jim je na razpolago društvena knjižnica in čitalnica. Knjižnica je bogato založena z najmodernejšimi in najnovejšimi slovenskimi in hrvaškimi knjigami. V čitalnici so pa na razpolago vsi slovenski in hrvaški dnevnik in razne revije. Vrhutega prireja društvo »Ljudski oder« poučena in znanstvena predavanja, na katerih predavajo razni slovenski predavatelji in pisatelji. Dolžnost je vsakega dobrega sodruga, da podpira svoja izobraževalna društva, katera so ravno njemu v korist ustanovljena.

Zidarji in zidaraki delavci, pozor! Po Slovenskem, zlasti po Goriškem in Spodnjem Štajerskem hodijo agentje, ki iščejo zidarjev za Švico. Svarimo jih, naj se nikar ne dajo zapeljati po obljubah po visokih plačah, ki se nikdar ne izpolnijo. Agentje pri svojem lovu na zidarje in zidarske delavce ne povedo, da je v Winterthuru in okolici stavka, ki traja že nad enajst mesecev; delavska solidarnost torej zahteva, da se s takimi agenti povsod, kjer se pojavijo, temeljito obračuna. Vsak sum je takoj naznaniti Strokovnemu tajništvu v Ljubljani ali pa naravnost na naslov: Streikkommission der Maurer, Winterthur, Schweiz. Torej ne v Švico! Zaupnike strokovnih in političnih organizacij se naproša, da pouče vse zidarje in zidarske delavce v njihovem okraju.

Iz stranke.

o **Skupna eksekutiva stranke** ima v četrtek, 19. t. m. na Dunaju važno sejo, na kateri se bo razpravljalo tudi o mednarodnem kongresu v Kodanju.

o **Sodrug Peter Cingr,** državnozborni poslanec in organizator čeških rudarjev, je včeraj, 12. maja, dosegel svoje šestdeseto leto in je ob tej priliki sprejel mnogobrojne čestitke organizacij in sodrugov iz cele države. Cingr je bil rojen v Hudlici na Češkem in je že v svoji mladosti izkusil vso bedo delavčevega otroka. A tudi pozneje mu ni bilo življenje postlano na rožicah. Postal je rudar in kmalu je stal z obema nogama sredi delavskega gibanja, ki se je začelo na Češkem in Moravskem že zgodaj razvijati. A to ni bila enostavna reč. Leta 1882 se je Cingr udeležil velike rudarske stavke na severnem Češkem in posledica je bila, da so ga aretirali, držali šest mesecev v preiskovalnem zaporu in ga potem obsodili radi prestopka

koalicijskega zakona na 4 tedne zapora. Taka je bila takrat sploh navada; čim manjši prestopok, tem daljši preiskovalni zapor. Ko je prestal kazni, je moral po odgonu v svoj rojstni kraj. Dve leti pozneje, v dobi izjemnih zakonov, so ga aretirali v Oseku pri Duhcovu, kjer je ostal 14 dni v zaporu, potem so ga v verigah odpeljali v Prago in postavili pred izjemno sodišče. Šest mesecev je bil v preiskovalnem zaporu, potem so ga obsodili radi «socialistične agitacije» na štiri mesece ječe. Iz Prage so ga izgnali in po prestani kazni so ga fotografirali kakor navadnega zločinca. Vrnil se je v okraj Teplice, a tudi tam so ga izgnali. Tedaj se je z družino preselil na Saksonsko, kjer je živel od leta 1885 do 1890. Izgnani so ga tudi odtod in vrnil se je v Avstrijo in se naselil v Moravski Ostravi, kjer si je pridobil velike zasluge za organizacijo rudarjev. Tam so ga rudarji karvinskega okraja leta 1897 prvič volili v državni zbor in potem pri vsaki poznejši volitvi z vedno večjimi večinami. Sodrugu Cingru želimo tudi mi še mnogo uspehov, ki naj bi ga odškodovali za veliko trpljenje, ki ga je tako dolgo izkušal.

o V zadevi majskih znakov. Organizacije in zaupniki, ki so naročili in prejeli majske znake, pa jih še niso obračunali, so naprošeni, da to store čim prej, najkasneje pa do določenega termina. Imena tistih, ki bi ne storili o pravem času svoje dolžnosti, se bodo objavila v listu. Nerazpečani znaki se, kakor že v listu in okrožnici naznanjeno, ne vzamejo nazaj pod nobenim pogojem. Znake je poravnati v roke tistih zaupnikov, od katerih so se bili prejeli. Pri tej priliki bodi omenjeno, da založništvo nekaterim zapoznelim naročbam ni moglo ustreči, ker je bilo letos prvokrat, da so se znaki založili, vsled česar se naklada niti približno ni dala oceniti. Ker so nekatere organizacije še po 15. aprilu vpslale naročila, se je moglo večjim naročbam le deloma ustreči, da so se tako lahko zadovoljile tudi manjše organizacije. Majski znak se je torej prav dobro obnesel.

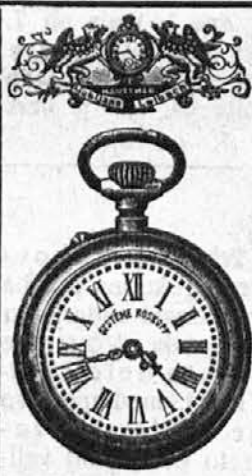
o Glede strankinega znaka naj služi v vednost, da je že popolnoma pešal, ker se ga je le toliko naročilo, kolikor se ga je rabilo za vzorec. Večjim naročbam se bo moglo ustreči šele začetkom junija, ker je znak precej kompliciran in gre zato delo le počasi naprej. V naglici se je pri razpošiljanju majskih znakov tuptatam zgodila pomota, da se je strankin znak yračunal, priložil se pa ni; napaka se popravi, čim se prične z razpošiljanjem strankinih znakov. Naročbe je vpslati na soodr. Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ul. št. 12.

o Mednarodni socialistični kongres. Mednarodni socialistični odbor javlja, da bo letošnji mednarodni kongres zboroval v Kodanju od 28. avgusta do 3. septembra in sicer v koncertni palači (Odd Fellow Palast, Bredgade 28, Kopenhagen K.), ki je dosti velik za glavno zborovanje in za sekcijske seje. Za stanovanje sodrugov in yedstvo po mestu skrbi lokalni odbor (Stauning, 22, Romersgade, 22, Kopenhagen). Naznanjeni delegatje dobe provizorične vstopnice, ki so po preizkušnji mandatov zamenjajo za definitivno za ceno 10 kron.

o Srbska socialno-demokratska stranka ima svoj letošnji zbor o pravoslavskih binkostih, dne 6., 7., in 8. junija s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev zbora. 2. Volitev komisije za pregledovanje mandatov. 3. Konstituiranje zbora. 4. Določitev definitivnega dnevnega reda. 5. Poročila: a) sodrug Tucović o delu stranke; b) sodrug Živković o blagajni; c) Sodruga Kaclerović o parlamentarnem delovanju; d) Sodruga Kiklič o kontroli. 6. Časopisje in tisk; poroča sodrug Pavlovič. 7. Balkanska konferenca; poroča sodrug Ace Pavlovič. 8. Akcija in taktika; poroča sodrug Popović. 9. Mednarodni socialistični kongres; poroča sodrug Topalović. 11. Občinska politika; poroča sodrug Lapčević. 12. Centralna instanca za vse razredne akcije; poroča sodrug Tucović. 13. Raznoterosti. Zborovanje bo v Belemgradu.

o Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško. Založništvo tega koleka, ki je slinco onemu za Gorisko, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel soodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odslej napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriskem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slejkakor prej pri sodrugu Jos. Petšjanu v Gorici. Sodrugi in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprošene, da se pridno poslužujejo delavskega kolka, ki utegne donosati stranki čedne dohodke. Rabi se lahko kot pečatna znamka pri poštnih pošiljtvah, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, raz-

glednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga pošiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega kolka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih priredbah, na dopisnice in zalepke pri šaljivi pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidato-vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to, da se razpeča čim več delavskega kolka. Prosiyo se še posebno vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolkom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je pošiljati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen zvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov se po pošti ne pošlje, izvzemaši če se obenem vpslje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih troškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpslje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrugi in organizacije, sezite po delavskem kolku!

H. Suttner

Ljubljana Mestni trg nasproti retovža.

Priporoča svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastoj in poštnine prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdko, kjer bodete najbolje postreženi. 96

Iv. Jax & sin

Ljubljana Dunajska cesta št. 17 priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt. Pisalni stroji „Adler“. Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko. 12

Močenje postelje

30-28

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 348 (Bavarsko.)

Gostilna „Pri panju“

Vegova ulica št. 10

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik Leonardo Galante

ima najboljše pijače; dobiva se izboren «pelinkovac», goriska, istrska, dalmatinska vina in dolenski cviček po najnižji ceni. 26-8

Castiti gospod **Gabrijel Piccoli** lekarnar 62-50 v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasi.

Zagreb.

Knj. hrv.-slav.-dal. dežel.-vlad. št. 31. jul. 1900; št. 3767.

Cenjenim gospodinjam

priporočamo najtopleje

pravi : Franckov: pridatek k kavi

kot najboljši kavni suregat,

izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varetna znamka.

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon šte. 168.

v Ljubljani

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

52-15